

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrto leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Kam naj grejo naši sinovi študirat?

Na to vprašanje treba je staršem znati odgovor, ki imajo za gimnazijo zrele sinove, kajti počitnice kmalu minejo, za nekaj dni začnejo se šole!

Navadno pošljejo starši sina v najbližje mesto, kjer se nahaja gimnazija, kar ni vselej pametno in dobro. Gimnazije niso vse ednake; na pr. Ptujška ima samo štiri razrede in ni cesarska, ampak deželna gimnazija. V Ptujju more ostati deček samo štiri leta, potem se mora preseliti na drugo gimnazijo, ako hoče zgotoviti vseh osem latinskih šol. Taka selitev ni prijetna za učence, pa tudi za starše ne!

Kako deželni odbor štajarski, kateremu je Ptujška gimnazija podrejena, za nas Slovence skrbi, to je znano dovolj! Ako starši niso toliko premožni, da bi plačevali sami vse stroške za svojim dijakom, morajo ga poslati študirat v tako mesto, kjer najde podpornike, dobrotnike, kjer najde sčasoma zaslужka! Kako pa podpira mesto Ptuj gimnazijo in gimnazijske učence?

Podpiralno društvo za revne dijake nabralo je v minolem šolskem letu samo 103 gld. med udi!

Štajarski deželni zbor podaril je revnim dijakom 100 fl., okrajni zastop Ptujski 162 fl., Ptujška hranilnica, katera dobiva dobiček od pupilarnega denarja celega okraja, podarila je za revne dijake boren petdesetak, za nemški „musikverein“ zmogla je 300 gld., mestni občini pa, ki podpira „Südmark“ in „deutschen Schulverein“, podarila je nad 9000 gld. Te številke same svedočijo, kako malo se briga mesto Ptuj za gimnazijske dijake, kako slabo podpira revne dijake, da mu za te ni mar! Da so v minolem šolskem letu dobivali revni slovenski dijaki hrano, za to ne gre hvala ravnatelju pa tudi ne nemškemu meščanom! V meniškem samostanu vzdržavali so slovenski gospodje in nekatere korporacije dijaško kuhinjo, ta je raz-

delila med dijake hrane za 619 gld. 65 kr. Če ta kuhinja enkrat preneha, bode se godila revnim dijakom trda!

Za kuhinjo so največ darovali narodnjaki Ptujski in iz ptujškega okraja: ormoški, ljutomerski okrajni zastop se za ta zavod nista brigala, ormoška in ljutomerska posojilnica ga nobena ni podpirala, čeravno so dijaki tudi iz onih okrajev dobivali hrano! Na vse to se naj starši ozirajo, to naj imajo pred očmi, kedar peljajo sinove v gimnazijo! Posebno pa naj na to ne pozabijo, da se nahaja v Mariboru na gimnaziji slovenski oddelek, da za dijake tega oddelka skrbi tudi Mariborska dijaška kuhinja, da skrbi za dijake v Celji, kjer je nemška gimnazija, tudi dijaška kuhinja, da so dijaki na slovenski veliki gimnaziji v Rudolfovem na Kranjskem z vsem dobro preskrbljeni!

Gospodje duhovniki in učitelji, Slovenci, ki poznate razmere v domovini, Vas dolžnost veže, da svetujete kmetu, kam naj pošlje svojega sina v šolo! Opozarjajte na talente, skrbite, da se narodu ne izgubi, ker jih tako potrebuje! Bog in narod! H.

Nova jako važna postava.

(Konec.)

§ 4. Kdor je pri črni vojski zavezan, in po izdanem povelji, poklica k nadomestjenju ne posluša ali ne uboga, je kriv, ako neopravičeno izostanje ne trpi čez osem dni, prestopka in se bode kaznoval od enega do treh mesecev zapora; ako pa neopravičeno izostane čez osem dni, kriv je pregreška, in se bode kaznoval od šestih mesecev do dveh let zapora. — To si pač naj vsakateri, kdor še ni 42 let izpolnil, prav dobro zapomni.

§ 5. Pri vseh teh v § 1, 2, 3, 4, navedenih slučajih sodila bode vojaška sodnija.

§ 6. Kdor bi k enemu v tej postavi navedenemu pregrešku ali prestopku zapeljal, ako tudi brez uspeha, bode se kaznoval ravno tako,

kakor je bilo poprej povedano; v kakoršnjem slučaju bode zapeljal, v takem bode tudi kaznovan. — To si naj dobro zapomnijo žene, da ne bodo pregovarjale svojih mož doma ostati, ako dobijo poklice k vojaški službi.

§ 7. Kaznovanje po tej postavi je le takrat izvršiti, ako še prestopok ali pregrešek večje kazni ne zasluži.

§ 8. Z izpeljavo te postave sta Moja ministra prava in deželne brambe pooblaščenca, deželnobrambovski minister ima pa dela v sodruži vojnega ministerstva izvršiti. — Tako naročili so presvitli cesar Franc Josip I. v Budapešti dne 28. junija t. l. in to pismo podpisali so še trije ministri.

Tukaj sem Vam, dragi rojaki, prav po domače razložil in prevedel to jako važno novo postavo, katero naj bi si vsakteri prepisal in v vsaki hiši naj bi njo znali, da bi se ne pokorili vsled neposlušnosti potem cele mesece ali do leta v težkih ječah. Jaz vem iz lastnekušnje, da dostikrat ne poslušajo ali ne ubogajo vojaki, posebno pa novo potrjeni mladeniči vojaškega poklica. Nekateri iz same svojeglavnosti, a največ pa iz nevednosti. Mislijo, da to, ako dobijo poklic k vojakom, je tako, kakor bi dobili od župana pečat in ne poslušajo ter ne grejo poprej, da pride žendar po nje. D zdaj še kazni ni bila huda, a zanaprej bode gorje! Šest mesecev, dve ali celo pet let sedeti vsled neubogljivosti, to bo huda reč. Toraj, le dobro naj se ta postava prečita, eden drugemu naj da čitati in naj mu pove, da se kateri danes ali jutri ne bode praskal za ušesi.

Drugo krat pa Vam hočem povedati uzroke, kateri Vas morejo opravičiti, ako izostanete na vojaški poklic in to, kaj imate v takem slučaju storiti.

J. K. Savinjski.

Gospodarske stvari.

Deželna razstava v Gradci.

Naši bralci si ne bodo iz velike večine deželne razstave ogledali, zato jo hočem, ker se mi je ravno priložnost ponudila, da-si jo ogledam nekaj, da-si le po vrhu popisati. Natančno popisati je bi še strokovnjakom ne bilo mogoče, ker je nad tisoče različnih reči razstavljenih.

Dne 4. avgusta je svitli cesar razstavo slovesno odprl. Mestno starešinstvo in razna visoka gospoda je Nj. veličanstvo častno sprejelo in mu več drugih mestnih znamenitosti razkazalo. Kakor se razvidi iz poročil, ni se slovenskega življa nič omenilo; če se nas tudi pri plačevanju stroškov ne bodo spomnili, to je pač dvomljivo. Če pa človek sodi po tem, kako se ravna z nami pri drugih plačilih, lehko vemo, kaj da nas čaka tudi v tem oziru.

Pred nekaterimi leti bili smo slov. kmeti pri avdijenci Nj. veličanstva in dobro mi je še v spominu, kako so nas svitli cesar po našem stanu, stanji in narodnosti povpraševali ter se še pri ovi priložnosti jako pohvalno čez slov. narod izrazili. Kakor pa razstava v Gradci kaže, vidi se ji celo nemški obraz.

V nedeljo, dne 17. avgusta bilo je mnogo obiskovalcev v razstavi, zato sem si jo le bolj površno ogledal. Drugi in tretji dan bilo je pa le malo obiskovalcev, zato sem imel priložnost, da si reči, katere so me zanimale, natančno ogledam. Ker ni bilo slov.-nemško imenika najti, vzamem „katalog“, kateri 30 kr. stane, pa je zelo površen. Omenjene dni bila je razstavljena perotnina in izdal se je poseben „katalog“ in taki se bodo tudi pozneje za konje, živino in sadjerejo izdaval. Velike tvrdke razstavile so železje v vsaki obliki, kakor si jih le misliti zamoreš.

Obrtnija z železom je pri nas res na visokem mestu. Neki turek, če ga sodim po finem oblačilu, je imovit in se je zbirki železovine kar čudil. Tovarne izdelujejo železje v vsaki obliki, kar je obrtnikom, rokodelcem z železom res priročno, pa s tem jim vzamejo velike tovarne, ki so večidel v židovskih rokah, tudi mnogo zaslužka. Mnogo je razstavljenih klavirjev in muzikalnega orodja, dalje razni obrtniški izdelki, kakor ure, katerih nekaj že elektrika goni, električni stroji, s katerimi se vrezujejo črke ali gravira, telefoni, telegrafi, mizarstvo, kleparsko, čevljarsko, usnjarsko in različno ročno delo in blago.

V posebnih oddelkih je cela kuhinjska in hišna gosposka oprava po najnovejših modah. Lepa so tudi knjigovezna in ženska ročna dela, kakor tudi drobna lesena rezbarija. Neki gosp. učitelj iz spodnje Štajarskega je fino izrezano cerkev (Mailänder Dom) po narisani iz lesa razstavil. Ne manjka tudi več malovrednih novotarij, katere so ptuji barantači razstavili ter jih na vso moč hvalijo in ponujajo.

V posebnem oddelku je tudi bolnišnica, to je njena znotranja oprava in marsikatera nježna gospa jo je hitro iz nje popihala.

Zanimiva je tudi vojaška zdravstvena oprava, kakor vozovi za ranjene in bolne, nosila, lekarna in razno orodje za bolnike in ranjence v času vojske.

(Dalje prih.)

Sejmovi. Dne 12. septembra pri sv. Petru tik Radgone. Dne 13. septembra pri sv. Ani v slov. goricah. Dne 15. septembra v Ivniku, v Braslovčah, pri sv. Juriji na juž. žel., v Št. Jurji pri sp. Dravberku, v Šmarji, v Golobinjaku. Dne 16. septembra v Ljutomeru. Dne 19. septembra na Vranskem.

Dopisi.

Iz Ljutomera. (Volilni shod) Dolgo smo čakali in vendar smo dočakali, česar smo si najbolj želeli. Naš državni poslanec prečasti gospod kanonik dr. Gregorec sklical je na nedeljo t. j. 14. septembra volilni shod, da poroča svojim volilcem o svojem delovanju v državnem zboru. Odkritosrčno rečemo, da nas to zelo veseli. Pri totih prilikah bomo čuli, koliko in kaj storijo naši poslanci za nas uboge in zatirane Slovence. Vsak zaveden Slovenec moral bi se tega shoda vdeležiti. Poglejmo si naše nemčurje, kako se gibljejo. Pred kratkim so si še osnovali društvo „Südmark“, da bi nas ležje na kislem zelju pojedli. Trgajo nam vabila k cesarski veselici, psujejo nam našo slovensko zastavo, preganjajo nas, kjer nas le morejo. In mi bi naj k vsemu temu molčali? In mi bi bili tiho, kadar nam v blato mečejo naše svete pravice, katere nam je podelil naš dobrotljivi oča, presvitli cesar? Tega ne smemo nikoli in nikdar! Trdno hočemo držati in braniti pravice, ki nam grejo po postavi. Pa o vsem tem hočemo se pogovoriti v nedeljo pri shodu. Naj nobeden pošten Slovenec doma ne ostane. Odlični možje, skrbite in delujte za mnogobrojno vdeležbo. Gospod dr. Gregorec začne svoje poročilo ob 4. uri popoldne. Shod je v gostilnici g. Iv. Vaupotiči, pri lepem vremenu na vrtu.

Iz Vitanja. (Nova šola v Rakovcu in Celjski listič.) V kratkem se ima odpreti nova šola v Rakovcu. Rakovec je selo v Vitanjski župniji, blizu dve uri hoda na severo zapadni strani od Vitanja. Dne 10. avgusta se je zbral Rakovski krajni šolski svet, da predlaga, kateremu izmed 2 prošnjikov se izroči učiteljska služba. O tej seji bi svet ničesar ne zvedel, ako bi se ne bilo spopolnilo znanemu dopisniku Celjske „vahte“ pomočiti pero v črni žolč ter zopet enkrat „zdelati“ tukajšnjega g. župnika. Pa mož je „zdelal“ le samega sebe. Dopisnik „vahte“ je brezdvomno ena in ista oseba s tajnikom Rakovskega šolskega sveta, sicer bi ne mogel vseh podrobnosti tako „zvesto“ objavljati. Tajnik tega šolskega sveta navaja v svojem dopisu v „vahti“ odlomek neke vloge, katere se je sejnemu zapisniku priložila in katero so podpisali vsi navzoči odborniki šolskega sveta. Ta izjava, ki vse okoliščine na drobno razjasni, se glasi tako-le: „Otroci, ki bojo obiskovali novo ustanovljeno šolo v Rakovcu, so otroci katoliških in slovenskih starišev. Celo naravno je toraj, da prejemljejo šolski poduk tudi v duhu svoje katoliške cerkve in v materni slovenski besedi. Kot učitelj na tej novi šoli naj se toraj nastavi mož, na katerega se smejo stariši zanašati, da bo njihove otroke, od katerih bojo enkrat dajali oster odgovor, izrejeval v duhu katoliške vere in v

njihovi materni besedi. Če bi učitelj delal drugače, bil bi mladini le na škodo, ne na hasen. Izmed dveh prošnjikov za učiteljsko službo na novo ustanovljeni šoli v Rakovcu je eden rodom Nemec, g. F. L., drugi g. M. R. je slovenski rojak. Sodimo toraj, da bo otroke ležje v maternem jeziku podučeval Slovenec g. M. R., kakor pa Nemec g. F. L. Zanašamo se tudi, da bo g. M. R. z izgledom in besedo skrbel za to, da se njemu izročena mladina podučuje in izrejuje po naukih sv. katoliške cerkve. Zato-raj predlagamo, slavnim okrajni šolski svet naj sklene, da se učiteljska služba na novo ustanovljeni šoli v Rakovcu izroči g. M. R.“ Sledi 6 podpisov. Tajniku Rakovskega šolskega sveta, ob enem dopisniku Celjske vahte predsedal posebno oni odstavek v tej izjavi, ki govori o ostrem odgovoru starišev, če bi se njihovi otroci drugače izrejevali, kakor v duhu kat. cerkve in v materni besedi. Pametni izgojevalci mladine — in tem se brez dvoma prišteva tudi dopisnik Celjske vahte — sodijo tako, da je poduk, ki ga otroci prejemljejo v neznanem, njim ptujem jeziku, za nje zgubljen. Znano je, da otroci slovenskih starišev, ki obiskujejo nemške šole, slednjič, ko šolo zapustijo, ne znajo ne nemški, niti slovenski. Če toraj stariši svoje otroke pošiljajo v take šole, v katerih poduka ne razumevajo, zanemarjajo dolžnosti do svojih otrok in so vredni, da se kaznujejo. Ako toraj stariši in njihovi namestniki v krajnem šolskem svetu Rakovskem ne bi povzdignili ob pravem času svojega glasa ter zahtevali od šolske oblasti sposobnega učitelja za izrejo šolske mladine, bi svoje dolžnosti vestno ne izpolnjevali. Udje krajnega šolskega sveta v Rakovcu so storili toraj le svojo dolžnost, da so zahtevali za novo šolo takega učitelja, kateremu bi smeli katoliški stariši z mirno vestjo izročiti svoje otroke, od katerih bojo enkrat odgovor dajali ne pred pisarjem Rakovskega šolskega sveta, temveč pred božjim Sodnikom.

(Dalje prih.)

Iz Bizeljskega pri Brežicah. (Pozor!) Zopet bode kmalo čas triletne dobe potekel, kar je pri nas narodna stranka župana volila. Ali pod tem geslom se je govorilo, pa nič storilo, kar se tiče narodnosti, tamošnji župan bi se moral za beguna ali dezterter imenovati, ker je iz volišča za deželni zbor pobegnil, ne da bi bil glasoval. Zdaj bojo zopet kmalo pokazali, kaki narodnjaki da so, ko bojo volitve za okrajni zastop, torej pa le zopet take volilne može volite, kakor ste jil za deželni odbor, postavim Balona, Janežiča in Škofa, da bojo zopet pokazali svojo nemško omiko. Pri nas že močno agitujejo za županov stol, stari župan Pečnik se že mnogo trudi, da bi zopet župan postal, tudi agituje tisti Balon, ki je Moškona volil pri deželni volitvi, in še naš mesar Škof bi rad

bil. To bo torej zopet lep „teater“, bomo ga pa zopet pili in jedli na medvedovo kožo. Izmed vseh kandidatov je še najboljši sedanji župan; on dobro gospodari in tudi ni „prenobel“, kakor pri nas rečemo. Bog nas varuj starega; onda bi se že morali od daleč odkrivati, ker je sila nobel, in tudi vsi drugi kandidati bi bili sila nobel. Da bi se pa kateri predrznil slovensko uradovati, to bi bil smrten greh, kaj tudi ne, saj drugače nič biti ne more, ker na čisto nemški meji prebivajo, to je ob Sotli. Ali ker imajo gori Breški „guspudi“ svoje vinograde, postavim Šnideršič, sode fabrikant Delkot, Potočnik, Kapelski Sorčič, s temi se morate „tajč“ pogovarjati, ter druga slovenski ne znajo, kakor denar jemati od kmetov. Vidite, dragi bralci, kaki Slovenci da smo mi Bizeljanci, vsi bi bili pač najrajši „taič poškruben in poreden“, da bi se ločili od drugih sosedov; kdor pa še dosti ne ve, kaj je volitva, naj pride k nam! Pri nas se bo naučil in si naj še kako pooblastilo priskrbi, potem bo že želodec vesel, ker pri nas bojo kar ponujali jed in pijačo. Kdor pa dvomi, da ni tako res, naj se pride sam prepričat, bo tudi videl našega g. poštarja hudega nad Slovenci, ter vse rajši vidi, kakor Slovenca. Sliši se tudi, da bo moral Kapelski župan tron zapustiti, ker so njegovi rekurzi ničevi; zdaj že od svečana po sili sedi na županovem stolu. Ako se mu ni prirastel, zdaj ga bo gotovo zapustil, bojimo in veselimo se tistega dne, ko mu bojo zvezde rezali, kajti strašno bojo nemški duhovi rogovilili, in besni se zvijali; gotovo bo jok in škripanje zob, preden mu bo šel občinski pečat iz rok. Tudi njemu naj veljajo besede: Sorčič župan zdaj pa nikdar več!

Od Št. Janža na Dravskem polji. (Požarna bramba.) Pri nas se je ustanovila pred kratkim časom požarna bramba ali kakor se bere na njihovem oblačilu, F. F. „freiwillige Feuerwehr“. V nedeljo, dne 24. avgusta, ob treh imela je svojo prvo vajo in se je, kar se tiče vaj, jako dobro obnesla. Pa žal, da je napravila ta vaja veliko sramoto pred slovenskim svetom. Vedno je naša fara stala za narodno stvar, a sedaj širi se kar v hipu nemčurizem med slovenske naše farmane in bi tudi pri nas že „Südmark“ rada začela rogoviliti. Ti močje iz Ptuja so jako pametni, a mi kmetje tudi nismo zabiti. Ako hoče naš gospod stotnik ali kakor se sam imenuje, Hauptmann, nemško vodstvo imeti, naj si poišče druga tla, ne pa slovenska. Tukaj smo še mi, Slovenci, gospodarji in ostanemo, dokler nas kaj živi. Slišimo, kakšen vzrok ima naš hauptman zoper slovensko poveljništvo, in ž njim tudi nekaj drugih gospodov, imena pa hočemo za sedaj zamolčati: Slov. jezik ni za to pripraven! Lep vzrok se ve za takega, kateri nič ne misli. Imajo kranjska požarna

društva tudi nemško vodstvo? Gospoda draga, kaj porečete k temu? Ali ni nam treba tako daleč iti. Podajmo se v vrlo Središče in tukaj slišimo slov. vodstvo in slov. pozdrav, ne pa „gut heil“. Vrlim Središčanom pač gre za stvar, za narodnost, ne pa za grla. Ko so se večer ob 6. uri napitnice vršile na nemško gospodo iz Ptuja, slišali smo žal iz slov. ust: hoch in gut heil! Ali ste Vi Slovenci? Sram Vas bodi! Če Vas še je kaj narodnjakov v tem društvu, vzdignite se in pokažite, da tu prebiva slov. rod. Odstopite raji od takega vodstva, kakor je sedaj in volite si narodnjake ter pokažite, da ostanete zvesti sinovi matere Slavije. Vzemiti v izgled vrle Središčane! Črna zemlja naj pogrezne, kateri odpade od narodne stranke!

Od Slatine. (Volini shod.) Dr. Lavoslav Gregorč je poročal 31. avg. svojim volilcem rogaškega okraja o svojem delovanju v državnem zboru. Slavni naš poslanec povdarja, kaka nesreča je za nas Slovane dualizem, kajti ko bi bili vsi Avstrijani zastopani v Beču, imeli bi Slovani ogromno večino. A da-si smo razpolovljeni, morali bi še vendar Slovani 214, Nemci pa 141 poslancev imeti. Po krivični razdelitvi imamo pa mi v resnici le 150 poslancev, Nemci pa 200. Tako je prišlo gospostvo v Avstriji popolnoma v liberalno nemške roke. Kako so ti ljudje gospodarili, to ve vsakdo. Zadolžili bili so tako državo, da je bilo treba vstrajnega napora pa tudi vstrajne varčnosti, da so se dolgovi nekaj pokrili. To v pojasnilo, kako liberalni Nemci dobro gospodariti znajo. Kako je naš g. poslanec delaven, kažejo nam njegovi mnogobrojni govori. Govoril je 11krat pri raznih prilikah. Veliko sitnosti imel je g. poslanec pri poljedelskem ministerstvu, predno je dosegel s pomočjo svojih somišljenec, da mu je obljubil minister trsovine za ameriškano trto na državne stroške in da so oni, koji sadijo ameriškano trto, 10 let prosti davka. Po dolgem naporu doseglo se je sedaj tudi, da se mora v vojaških zalogah cena vsakemu blagu naznaniti in da se mora od vsakega, ne samo od židov, blago pod naznanjeno ceno sprejeti. Največje važnosti pa je delovanje našega g. poslanca gledé ednakopravnosti narodne: Vsled določbe § 19 morali bi vsi narodi v Avstriji ednake pravice imeti! Ali jih pa tudi resnično imamo? — Ne! Kje so slovenske višje gimnazije, kje je slovensko vseučilišče? — Nikjer ni kraja, kjer bi se Slovenec popolnoma izobrazil v svojem maternem jeziku. To betvice, kar smo sedaj dobili, namreč tisti dve paralelki v Mariboru je zasluga naših poslancev in torej več ali manj g. Gregoreca. Ali pa imamo upanja, da dobimo, kar nam gre? Ne, dokler bodo sedanji Nemci izvrševalci postav! Kako tedaj pomoči? — Pravice tedaj dosežemo, ako se, kakor je g. Lav. Gregorec

rekel v državnem zboru, ločimo Slovenci in Nemci. Naj bodo Nemci záse, mi pa záse! Združimo se Štajarci s Krajnci, Primorci in Gorotanci! To združenje vseh Slovencev v eno skupino bilo bi tudi velike važnosti za Avstrije, kajti mi bili nepremagljivi jez proti navalom laške sile. Ako pustimo, da se Lahi še nekaj časa po Primorskem šopirijo, kakor sedaj, bomo se še grdo z njimi pogledali! Če pa dobimo Slovenci in Hrvati na Primorskem svoje pravice, bode Lahom kmalu minola misel, da je Primorsko laška provincija in zginoli bodo, od koder so prišli, mirnim potom. Slednjič opazarja nas še naš g. poslanec, naj se trudimo, da dobimo kmetske zbornice. Obljubovaje nam, da bode delal vstrajno za svoj rod slovenski, konča svoj govor.

Iz Ljutomera. (Glediška igra.) Prihodnjo nedeljo t. j. 14. t. m. bode ljutomerska čitalnica zopet priredila veselo zabavo. Igrala se bode glediška igra „Kje je meja?“, katero je spisal Jožef Ogrinec. Razven tega bode nam pomagal vrli naš cvenski tamburaški zbor in tudi čitalniški pevci zapeli bodo nam mičnih pesmic. Zabava se bode vršila v gostilni gosp. J. Vaupotič-a. Začetek je točno ob pol sedmi uri zvečer. Vstopnina za osebo 20 kr. Otrokom je prepovedan vhod. Upamo, da bo vsak prišel, ki se rad v poštenu in veseli družbi slovenski zabava.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Dr. Gruscha, kneznadškof na Dunaji je prejel od Nj. veličanstva čast in naslov „tajnega svetovalca“, dr. Aichner, knezoškof v Brixenu, pa veliki križ Franc-Jožefovega reda. — Na Českem raste skorej z vsako volitvo število mladočeskkih poslancev v češkem dež. zboru in tako je če dalje manj upanja, da se dožene sprava med Čehi in Nemci. Vidi se, da tudi grofu Taaffeju ni veliko na tem, če se doseže ona sprava ali ne. Gospod minister jo lahko krene tudi na levo, na liberalno stran in ta mu je vidno bolj pri srci. — Velike povodnji so bile v preteklem tednu v Pragi, v Budejevicah in deloma tudi po Moravskem. V Pragi je voda razdrila most, ki že sicer čez 500 let stoji. Vsled povodnji je veliko ljudi zgubilo svoje imetje in pobira se za-nje sedaj po vseh avstrijskih deželah, da se jim vsaj nekaj pomore. — Na Gorenjem Štajarskem bodo koncem tega meseca imenitni gostje o cesarskem lovu, med njimi tudi nemški cesar. — Nekateri gospodje v Gradci se bojijo, da jim bode vlada društvo „Südmark“ razpustila, ker je vse, kar to „nepolitično“ društvo počenja, v prvi vrsti politično in na škodo slov. ljudstva. Zadnje je sicer resnica, toda mi še nimamo upanja, da stori vlada že k malu

kaj zoper to društvo. — Volitve za dež. zbor koroški so sicer vse nemške, liberalne, a tudi Nemci jih niso po vsem veseli, kajti več „mladih“ bo poslej v zboru, in ti so starim vendar-le prenašli in torej nevarni. — Pri slavnosti gasilnega društva v Beljaku sta bila tudi dež. predsednik, baron Schmid-Zabierow in dež. glavar, dr. Erwein. To pa govornikov ni motilo ter so blizu vsi jahali pragermansko kljuse, da-si društvo ni politično. — Po Kranjskem klati neko človeče, najbrž krivonos, ki ponuja raznih podob na prodaj, med njimi tudi nag-njusne. Delalke v tovarni na Vevčah pa so mu taci podob kupile ter so jih mu pred očmi sežgale. To je bilo sicer lepo od delalk, toda žalostno je, če gosposka pusti take ljudi med ljudstvo, ki ga pridejo pačiti. — Novi ces. na mestnik za Primorje, vit. Rinaldini pridobiva si čedalje več srca tudi slov. ljudstva, škoda, da zna slovenski le za največjo silo. — Ministerstvo stopa sedaj precej trdo lahonóm v Trstu na prste ter jim ne dovoli novega društva na mestu „pro patria“, češ, da ne gre še dalje dražiti ljudi, ter jih navajati na dela veleizdaje — na petarde. — Nič se ne izve, kaj misli laška večina v dež. zboru za Istro nasproti slov. poslancem, ki so voljeni na novo, da-si jih na prvo ni potrdila, se ve, da jim je bila s tem storila krivico. — Hrvaški zabor snide se prve dni meseca oktobra v Zagrebu in ni dvoma, da bode po svoji večini banu, grofu Héderváryju čisto na voljo. — V ogerskem ministerstvu izvrši se te dni nekaj spremembe ter stopi va-nj grof Szövényi za ministra kraljeve hiše, na mesto barona Orczy. Szövényi je bojda zmeren Madjar. Dobro, če je tako.

Vunanje države. Kakor se trdi za gotovo, pokličejo sv. oče León XIII. nuncija v Lizaboni msg. Vanutellija v Rim in sicer za to, da prevzame pri sv. očetu posle gledé na zunanje zadeve. Se ve, da postane potem kardinal Rimske cerkve. — Po vsej Italiji bodo k malu volitve v drž. zbor in mogoče, da ne bodo po volji ministerstvu Crispi in tedaj pobere menda Crispi in tovariši šila in kopita ter zapustijo ministerske stole. Bilo bi to že želeti, ali do tega še je dolga pot. — Na Francoskem se godi še vedno sem ter tje huda krivica katol. redovnikom. Tako je te dni vlada zatrla dominikance v Havru, ne da zna kdo izmed njih, kaj da bi bilo tega krivo. — V Lüttichu, mestu v Belgiji, vrši se te dni velik shod katol. veljakov. Najbolj jim hodi na tem shodu za to, kako se srečno reši delalsko vprašanje. — V Nemčiji niso nič kaj zadovoljni z Rusijo. Pravi se, da cesar Viljem II. ni ničesar dosegel, ko je bil pri ruskem carji in v resnici še ne vidi človek znamenja, da ste si te dve veliki državi stopili bližje ter si brž še ne boste tako hitro podali rok v prija-

teljsko zvezo. — Ruski carjevič Konstantin poda se v oktobru v Carjigrad k sultanu in bode njegov gost ves čas, dokler ostane v Carjemgradu. No prijazno je to od sultana, vendar je mogoče, da tudi pri tem ostane, to se pravi, da carjevič ne doseže pri sultanu tega, za česar voljo pride k njemu. — V Bolgariji se kaže, da je minister Stambulov še vedno na vrhu in z njim knez Ferdinand. Nove volitve so iz velike večine srečne za sedanjo vlado. — Srbska kraljica - mati, Natalija poda se najbrž za vselej iz Srbije ter se preseli na svoja posestva v dolnji Rusiji. — Iz Turčije se poroča, da je armenski očak preklical svojo prošnjo, naj se mu vzame težko breme njegove službe ter misli sedaj, da mu bode mogoče v dveh mesecih poravnati težave, ki jih ima doslej zavoljo novih bolgarskih škofov. — V Zanzibaru, v Afriki, biva Emin paša ter dela tudi tamkaj za Nemčijo; ali pa bode tudi tukaj dosegel kaj za-njo, to je še prav neverjetno. — Vlada nove republike v Braziliji je poklicala svojega zastopnika na Dunaji domov ter ga pošlje brž ko ne na enako mesto v Mehiko. Mož menimo, da ne bode preveč vesel te naredbe. — Dne 2. septembra so v severni Ameriki imeli delalci svoj praznik in so pri tem napadli nemške peke. Ljudje bi se brž najraje jih iznebili, to pa za voljo kruha. Vidi se, da je nevošljivosti tudi onkraj morja. — Na železnici Panamski so delalci ustavili delo ter so pokvarili brzojavne naprave, da ne more vlada tako lahko poslati pomoči zoper nje tamošnji gosposki. No tem huje bode za-nje, ko le-ta pomoč pride.

Za poduk in kratek čas.

Iz Slovenije do Adrije.

(Potopisna črtica.)

(Dalje.)

Sicer pa vstopiva! Cerkev je lepa, le malo temna je, kaj ne? Glej od treh ladij je srednja od postranskih ločena po obokih, ki slonijo na okroglih kamenitih sohah. Posebno lepi so oltarji, na vsaki strani štirje, a spredaj pa je glavni, in vse dragi rezan, raznobarvni marmor. Glej, tam tretji oltar na levi strani je oltar sv. Križa, kojemu služi za „mizo“ velika marmorna plošča, in ta je tista krsta, v kojoj se je nekda truplo sv. Simeona hranilo. Glavni oltar je za naju najvažnejši, toraj le dalje! V zadji, za oltarjem je dva metra visoka kamnena podlaga, na kojoj stojita v sredi dva manjša, ob vsaki strani pa eden dva metra iz železa vlti angelj in z razpetimi krili, ki držita na rokah krsto, ki se v solnčnem svitu vsa leskeče, kakor da je iz srebra. Da, iz srebra je, in to iz čistega in kako delo, le poglej te razne podobe ljudi na

njej, kako razna noša, kaka plastično je vse, kakor da se preliza.

Le poglej kako krasno so napravljeni tam razburjeni morski valovi in ta brod, no tisti se zdi, da ga valovi zibljejo, in zdajci v morje vtopijo — in tam svetnik, ki ga brani, redovniki, ki telo izkopavajo, se-ti li ne zdi, da jim bereš zadrego — presenečenje na obrazu, ker prihajajo trije upravitelji jih v njihovem opravilu motiti! — In tu ta plemenita gospa s svojim mnogobrojnimi sijajnim spremstvom! Ne govori-li že njena vnianost, da ima nekaj na sreci, kar jo teži in kar hoče razodeti? Ta gospa je soproga ogerskega in hrvatskega kralja Ludovika I. — vladal od l. 1342 do 1383 — to je Elizabeta, ki se je s svojim soprogom l. 1371 sv. Simeonu poklonit prišla. (Ludovik I. bil je spraval Dalmacijo v svojo oblast, premagavši Venečane.) Pri tej priložnosti obljubila je pobožna kraljica iz velikega zaupanja do svetnika, koje si je zbog „lastnega“ čudeža, kakor pozneje vidimo, pridobila, da mu če pokloniti srebrno rakev, koje sedaj midva opazujeva, kar se je leta 1386 izpolnilo. Rakev, brez dvoma velik umotvor stare krščanske umetnosti, v istini pristojno darilo svetniku, kakor dariteljici, tehta 11200 unc, okolo 933 starih funtov. Zlatar Benedikt Libani cenil je l. 1632 njeno vrednost, brez dela, na 32520 gld., a z delom vred stala bi, kakor je to nek zlatar l. 1885 v Zadru pre-cenil, 10.000 gld. več. (Dalje prih.)

Smešnica 37. „Sosed“, vpraša Križar, „sosed, čemu mežiš dnes, kedar vzdigneš kupico, saj je kapljica dobra!“ „Dobra“, odvrne mu Krznar, „dobra je kapljica; kaj pa, da je dobra, ali moja stara mi je rekla, naj ne gledam pa kje preveč v kupico in dobro je, če človek uboga“.

Razne stvari.

(Na znanje.) Kakor smo že naznanili, bode vpisovanje slov. dijakov za 1. vzporednico na c. kr. gimnaziji v Mariboru v ponedeljek, dne 16. septembra. Revnim izmed njih priskrbijo, kolikor bode mogoče, slov. rodoljubi tudi podpore in izvejo stariši več o tem na dan vpisovanja.

(Predstojnica.) Včeraj, dne 10. sept. je pri č. šolskih sestrah v Mariboru v pričó mil. knezoškofa več sester storilo redovniško obljubo na 3 leta ali na čas življenja. Potem pa je bila slovesna volitev predstojnice in so si č. sestre na novo izvolile dosedanjo častito mater, s. Angelino Križanič. Izvolitev je na čast č. sestram in novi častiti materi.

(Celjski sokol.) K slavnosti, katero so priredili v dnevih 7. in 8. septembra mladi sokolci v Celji, prišlo je veliko hrv. in kranjskih

sokolcev pa tudi drugih vnetih Slovencev. Slavnost sama se jim je jako posrečila, kvara pa jim je delala najeta drhal neke gospóde v mestu, ki je sedaj, žal, v sicer lepem in mirnem mestu na vrhu.

(Roka pravice.) Kolikor manj je mestna straža v Celji skrbela o slavnosti sokolcev za to, da se ohrani mir in red, toliko bolj gre hvala za to slavnemu c. kr. okr. glavarstvu. Možje, ki niso sokolci in se tudi niso njih slavnosti udeleževali, so polni hvale nasproti c. kr. žendarjem v tem oziru in gospóda, ki ima besedo pri mestni straži, utegne še kedaj obžalovati, da v tem nihče ne hvali — mestne straže. Čast, komur čast!

(Razstava konj.) Pri razstavi konj v Gradci je bilo 265 konj, jako lepih živali in je g. Alojzij Ferenc, posestnik iz nove Starevesi pri Ljutomeru, dobil cesarsko darilo, 100 cekinov v srebrni skatli. Druga darila, kar so jih naši kmetje dobili, priobčimo na drugem mestu.

(Sprejem) v 6. razredno šolo in v otroški vrtec pri č. sestrin v Mariboru vrši se dne 15. septembra do in popoldne.

(Vabilo.) Kmečko bralno društvo v Jarenini ne napravi izleta dne 14. t. m., ampak imelo bode ta dan veselico doma v Jarenini v Kocpek-ovej gostilni. Na dnevnem redu je: 1. „Kje je meja?“ Izvirna gluma v enem dejanji, spisal Josip Ogrinec. 2. Podnučen govor o naših vinogradih in sadunosnikih. 3. Prosta zabava. Navzmes poje narodne pesmi domači možki, umetne pa mešani pevski zbor. Začetek ob poluštirih od večera. K obilni udeležbi prijazno vabi Odbor.

(Bralno društvo.) Na Cvenu pri Ljutomeru se snuje „bralno društvo“. Začasni odbor je sestavljen in pravila so že odposlana na c. kr. namestništvo v Gradec v potrjenje. V začasnem odboru so Josip Karba, Jakob Magdič, Josip Mursa in J. Rajh. Vsi so kmeti. Prav je tako!

(Učiteljstvo.) Gosp. Ivan Miklošič, učitelj na c. kr. vadnici v Mariboru, je stopil v pokoj in mu je izrekel c. kr. dež. šolski svet v Gradci in vis. naučno ministerstvo na Dunaji svojo pohvalo za mnogoletno in jako uspešno učiteljevanje.

(V Rim) pojde gosp. Ivan Žmavec, bivši osmošolec c. kr. gimnazije in gojenec kn. šk. semenišča v Mariboru ter nadaljuje po želji mil. knezoškofa svoje študije na zavodu oo. jezuitov, ki ima ime „collegium germanicum“ in ima pravico deliti čast doktorja modroslovja in bogoslovja.

(Veselico) priredi Ormoška čitalnica, dne 14. septembra t. l. 7. uri zvečer v svojih prostorih. Na vspredu je A. Beseda: 1. Pozdrav, meš. zbor, dr. G. Ipavec. 2. Brez jadra,

mošk. zbor, dr. Benj. Ipavec. 3. Po zimi iz šole, meš. zbor, O. Hug. Sattner. 4. Slovenski svet, mošk. zbor, Volarič. 5. Poročni zvon, meš. zbor, dr. G. Ipavec. 6. V sladkih sanjah, četverospjev, B. Hajdrih. 7. Naše gore, meš. zbor, A. Foerster. 8. Jadransko morje, mošk. zbor, A. Hajdrih. 7. Lahko noč, meš. zbor, dr. G. Ipavec, B. Prosta zabava. Vstopnina za osebo 30 kr., gđ. pevinke, gg. pevci in dijaki vstopnine prosti.

Odbor.

(Cerkvena družba) v Vitanji obhaja v nedeljo, dne 14. septembra ob 3. popoldne svoj občni zbor. Potem sledi veselica s petjem in tombolo. Pele se bojo pesmi: Triglav — Mili kraj — Slovo od lastovke — Moj dom in V mraku. Čisti znesek tombole je odložen cerkveni družbi, katere namen je: skrbeti za to, da se kedaj dostojno popravi farna cerkva v Vitanji. Prav bode, če bode obilna vdeležba.

(Umrli) je v Konjicah tamošnji zdravnik, dr. Karol Prus. Bolehal je že dalje časa vrli rodoljub in ni bilo upanja, da bi ozdravel, vendar pa nas je neljubo zadel glas o njegovi smrti. Naj počiva v miru!

(Deželna nižja gimnazija v Ptui.) Napoved učencev za I. razred vrši se dvakrat, in sicer ali 15. julija, ali pa 16. septembra od 10.—12. ure. Sprejemna skušnja začenja se vsakokrat ob dveh. V II., III. in IV. razred se bodo sprejemali in upisovali učenci 17. septembra od 2.—4. ure.

(Südmark.) Da si so nemški listi, naprej „D. W.“ v Celji, na vse kriplje delali na to, da se obletnica društva „Südmark“ obhaja v Celji sijajno, prišlo je le malo nemške gospóde in še ta je bila vesela, ko je mogla zopet oditi. Sirovo, oblastno obnašanje neke gospóde v Celji preseda in vsak, če je tudi nemške krvi, odtegne se ji rad in brž, ko more.

Loterijne številke:

Trst 6. septembra 1890:	31, 28, 34, 66, 2
Line „ „	89, 69, 39, 3, 17

Dražba.

Dne 9. septembra t. l. dopoldne ob 10. uri se bodo sledeče, še konkurzni masi Rudolfa Ratthofa, pl. Seeberga v Thurn Šaleku spadajoče reči namreč: hišni mlin z znamenjem: „Hofer & Schwarz, Wien Nr. 111“ v cenilni vrednosti po 200 fl., potem 220 lés ali mrež za hmelj sušiti v vrednosti po 50 fl. in kipe (Ballen) samih mrež za hmelj sušiti v vrednosti po 4 fl. prostovoljno prodajale.

Dražba se vrši pri posestniku po domačem Vaga v Škalih. — Prosi se za obilo udeležbo.

Konkurzne mase oskrbnik:

2-2

Notar Kačič.

Nove sode (pučela)

s 3 hektolitri proda po ceni

Feliks Schmidl,
sodarski mojster v Mariboru.

Dražba v Galiciji.

Prihodnji kvaterni ponedeljek, dne 15. t. m. prodajala se bode po očitni dražbi živina in drugo blago, kar ga sliši v zapuščino pok. župnika gosp. Jož. Matoha.

Velika žganjarija R. Wieser-ja **v Hočah (Kötsch)**

prideluje in razpošilja najboljšo in najcenejšo žganico. 14

Znamenit zaslužek,

ki vedno narašča in dolga leta traja. dobodo izurjene in zanesljive osebe (dosluženi žendariji imajo prednost), katere pridejo z ljudmi pogostoma v dotiko. Pisma pod naslovom: G. S. 1890 Graz poste restante. 20-25

J. Bendik

v Št. Valentinu, Niže Avstr.
ima edini le pravico na Avstrijsko-Ogerskem za osvetljenje usnja patentovano

tinkture za svitljenje usnja

ne tekoči, trenutni svit ali apretura za usnje, temveč oljnati svit, od c. kr. drž. vojnega ministerstva izkušen in za c. in kr. vojsko v rabo dovoljen.

(Cena za kilo 1 gld. 20 kr., za steklenico št. 1, 1 gld. št. 2, 40 kr., št. 3, 20 kr.)

Potem za usnje prav dobro neprepuščajočo c. kr. privil.

redilno maščo za usnje

J. Bendika po sto pričeval potrjen. (Cena za celo škatljo 1 gld., pol škatlje 50 kr., četrt škatlje 25 kr., osminko škatlje 12½ kr. Prodajalci dobodo provizije. Zaloge so v vsacem večjem kraju cesarstva: V Mariboru pri gospodu Holasek-u in Martincu, v Celji pri g. Traun-u in Stigerju, v Gradci pri g. Korath-u itd.)

Občinstvo se svari pred ponarejenim in usnju škodljivim blagom. 10-10

Vsake vrste staronemške

lončene peči

belo, zeleno in rjavo steklene se dobijo po nizki ceni pri

Alojz Černe,
v Mozirji, Štajarsko.

9-10

Dr. Rosa-jev zdraviln balzam

je več, kakor 30 let znano, prebavljanje, tek in odhod vetrov pospešujoče brez bolečin delujoče

domače zdravilo

Velika steklenica 1 gld.,
mala 50 kr., po pošti
20 kr. več.

Vsi deli zavitka imajo natisnjeno zakonito zavarovano varstveno znamko.

Zaloge blizo v vseh lekarnah Avstrijsko-Ogerskega.

Tukaj se tudi dobi

Praško domače mazilo

pospešuje očiščenje in zacelenje ran na izvrsten način ter potolaži bolečine.

V škatljah à 35 kr.
in 25 kr.
po pošti 6 kr. več.

Vsi deli zavitka imajo pritisnjeno zakonito zavarovano varstveno znamko.

Glavna zaloga

B. Fragner v Pragi

št. 203-204, Kleinseite, lekarna pri „črnemu orlu“.

Zdravila razpošiljajo se vsaki dan.

14-26

Specerijsko blago

najboljše kakovosti

prodaja po najnižjih cenah

Milan Hočevár

v Celji

9-12

Graške ulice št. 3.